

Передмова до фонду

Козлянська районна рада Всеукраїнського товариства сприяння обороні, авіаційному і хімічному будівництву (Тсоавіахім), с. Козел Чернігівського округу

Ф. Р-2554, 20 об. зб., 1924-1927 рр.

1. Історія установи-фондоутворювача

12 березня 1923 року за ініціативи радянського уряду України та військового командування засноване Товариство авіації та повітроплавання України і Криму (ТАПУК). Завданням товариства було сприяння розвитку повітряного флоту країни та залучення до цієї справи молоді. З цією метою за сприянням Чернігівського губвідділу товариства підготовлений і виданий збірник “Уся Чернігівщина”, виходить стінгазета “Літак”. Також розповсюджувалися брошури, листівки з історії авіації, читалися лекції, організовувалися планерні гуртки, авіакуточки та авіамузеї. Кошти товариства йшли на користь військово-повітряного флоту – на будівництво аеродромів, ангарів, казарм, забезпечення обмундируванням.¹

23 травня 1925 року ТАПУК та Товариство друзів хімічної оборони і промисловості (Доброхім) були об’єднані у Товариство друзів авіахімічної оборони і промисловості (Аерохім), яке сприяло розвитку авіаційної і хімічної промисловості, створенню повітряної і хімічної зброї для оборони держави, також використанню авіації у справі повітряних сполучень, а хімії – у розвитку народного господарства (боротьба з шкідниками, штучні добрива тощо), зародженню метеорологічної служби України.

23 січня 1927 року шляхом злиття Аерохіму і Товариства сприяння обороні (ТСО) було створено Товариство сприяння обороні, авіаційному і хімічному будівництву (Тсоавіахім), мета якого – сприяння зміцненню обороноздатності держави, розповсюдження військових знань серед населення, патріотичне виховання молоді. Організація створювала тири, стрільбища, будинки оборони, аероклуби, гуртки, в яких молодь вчилася навичкам поведінки зі зброєю, водінню транспортних засобів, знайомила із загальними основами військової справи.

Слухачі і курсанти гуртків та клубів отримували спеціальності телефоністів, телеграфістів, радистів, мотористів, парашутистів, пілотів, санітарів та медсестер. У 1948 році реорганізовано у ДСТААФ.

2. Історія фонду

Дата першого надходження документів на державне зберігання до архіву невідома. Документи фонду описані у 1951-1952 рр. У 2016 р. описи №№ 1, 2 пройшли об’єднання, пересистематизацію справ та їх перешифрування на підставі перевідної таблиці шифрів. У процесі перероблення описів проведено редагування заголовків без перегляду справ.

Основні документи фонду:

Постанови, інструкції, положення організацій вищого рівня. Протоколи засідань правління окружного та районного відділень ТАПУК, загальних зборів.

Плани та звіти про роботу. Листування з осередками про збір коштів на будівництво літаків. Бухгалтерські документи. Списки членів товариства.

3. Характеристика опису

Документи фонду описані та обліковані в опису № 1. Після перероблення недіючі описи підключено до фонду (справа № 20). До опису складено необхідний довідковий апарат: титульний аркуш, передмова, перевідна таблиця шифрів, список скорочень. Заголовки справ розкривають зміст документів. Крайні дати документів в опису зазначені на рівні число, місяць, рік. Опис складений згідно структурно-хронологічного принципу. Станом на 08.06.2016 в опису № 1 обліковано 20 справ за 1924-1927 роки.

Заступник начальника відділу
08.06.2016

Н.Б. Панько